

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben hához
(horvá.)
Egész évre 10 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasabon petitor egyszeri hirdetésnél 12,
kétzeresnél 10, háromszorinnál 8 kr.
A nyilvántartás petitor 50 kr.
Bélyegdíj külön 20 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetéstelveteli
hivatalában Budapest: Borotya-utca
3. sz. I. em. Becs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertelen levelek csak ismert e-
szektől fogadtatnak el. — Karzatok nem
adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közleme-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, február 18.

Most, midőn már annyira értünk, hogy nem elégséges többé a helyes gazdálkodást és takarékosságot csak hangoztatni, hanem annak szigorú és következetes alkalmazása is szükséges, két dolog van, ami kiváló figyelmet érdemel, egy az, hogy hozzuk napfényre mindazon terheket, melyek még homályba rejtve, maholnap kellemetlen meglepetésünkre terhelni fogják az állampénztárt; a második pedig az, hogy járjunk végre az eddig divó gondatlan és pazar kezelésnek, melynek köszönhető, hogy egyes jövedelmi ágaknál, a jövőben kikerülhető nagy veszteségek érték az államot.

Az első kategóriába sorozzuk: a különféle befektetésekre és építkezésekre szerződésileg már lekötött fizetéseket, és a különféle vasutársulatok által, a kormány irányában emelt, vagy emelhető kártérítési igényeket.

A második kategóriába tartozik: a bányák, gyárak, erdők és jászágók helytelen, netán lelkiismeretlen kezelése.

Mind ezekre vonatkozólag, a képviselőházban úgy mint a sajtóban, jó ideje már, hogy fölvilágosítás kéri a kormánytól, jelenleg a 21-es bizottságtól várja a közvélemény mind ezeknek nem csak földterítését, de az orvoslát megjelölését is.

Meglehet, hogy egyik-másik részlet kellő fölvilágosítása céljából egyre, másra mi is fölhivandjuk lapunk hasábján a 21-es bizottság és a közvélemény figyelmét; ma egy oly tárgyat kívánunk csak fölemlíteni, mely az általunk fölállított kategóriák másodikába tartozik ugyan, de a melyre 21-es bizottság figyelmé egy az ügy természeténél fogva, mint már azon körülmény folytán sem terjeszkedhetik ki, mert az, egy külön bizottsághoz lett utasítva megbirálás végett, ezen ügy, az úgy nevezett „naszódai kérdés.”

A „Reform“ tegnapi számában, nem igen szembeötlő helyen, úgy hogy az olvasó figyelmét könnyen kikerülheti, egy, e tárgyra vonatkozó érdekes közleményt találtunk, melyet a dolog nagy fontosságánál fogva napvilágra hozni szükségesnek látjuk.

Az említett cikkben a következő állításokat olvashatni:

„Divald osztálytanácsos ur adatai szerint a naszódai uradalom 91,000 hold kiterjedésű; az eladási szerződésből pedig kitetszik, hogy nagy regalejövdelemmel is birt.

Ezen nagy kiterjedésű uradalmat Kerkapoly, volt pénzügyminiszter eladta, a képviselőház kikerülésével, egy, Budán, 1872. márcz. 12-én kelt szerződésben 100,000 frton, bizonyos községeknek; még pedig úgy, hogy ama községek a 100,000 frtot évenkénti 7000 és néhány száz fital törlesztésnek le husz év lefolyása alatt. A kormány pedig rögtön haszonbérbe veszen a radnai bányászat számára az eladott területből mintegy 2400 holdnyit és fizet érte holdanként egy évre 25 krt, tehát összesen mintegy 600 frtot évenként.

A képviselőházban történt felszólalások által üszönözve, még a mult 1873. év december 1-ső napjáról keltezett, Kerkapoly Károly, dr. Pauler Tivadar és gr. Szapáry Gyula által aláírt „Értesítést“ nyújtott be a háznak a kormány, melyben igyekezik bebizonyítani, hogy a naszódai uradalom elidegenítése, a kincstárnak pénzügyi tekintetben hasznos, a Kemény-család jogait pedig nem géri.”

„A kormány elismeri ezen értesítésben, hogy a birtokrendező bizottság által a kincstár kizárólagos tulajdonának ítélte 4469 hold; továbbá elismeri, hogy 58,553 hold urbéri szolgálommal terhelten szintén a kincstárnak mint földesurnak visszaitéltetett, tehát elismeri, hogy az eladott uradalom kiterjedése összesen 63,022 holdat tett. Végül elismeri, hogy a monori és borgói járásokban a kisebb királyi haszonvételeket a birtokrendező bizottság a kincstárnak ítélte. Már magában ezen két járás falvainak koramajogai, malmi stb. okvetlenül igen nagy értéket képviselnek. Legyen szabad itt közvetlenül azon

kérdést vetni föl: hogyan lehet az, hogy Divald hivatalos jelentésében az erdélyi kincstári erdőségekről, a naszódvidéki kincstári erdőségeket többre teszi 90 ezer holdnál, míg a kormány e tárgyra vonatkozó értesítése csak 60 és néhány ezerről szól, azt pedig nem mondja, hogy az eladott területen fölül ott maradna kincstári erdőség, sőt a radnai bányák számára is haszonbérbe veszen ki a vásárlóktól? Mérés pontatlanságának fogadjuk-e el a 30 ezer holdnyi különbséget? Mellőzve azonban ezen kérdéseket: térjünk vissza a miniszteri értekezésben indokolt szerződés birálatára.

Kitűnik Divaldnak már említett munkájából, hogy ezen erdőségek nagy értékkel bírnak, t. i. az említett munkában a 138. lapon 2 frt 99 kr. van számitva holdanként azok tiszta jövedelme. Ugyancsak Divald jelentésében a 89. lapon áll, hogy az urbéri szolgálományok megváltásával 15,624 holdat fog veszteni a kincstár; — tehát megmarad 75 ezer hold a kincstár kizárólagos birtokában.

Mint mondtuk, nem tudjuk — Divald adatai megbízhatóbbak-e amaz eladott naszódvidéki erdőségek területére nézve, vagy a kormány értesítése; de igen alapos okunk van hinni, hogy az, a mit Kerkapoly miniszter ur az ország pénzügye érdekében valókn itélt eladni 100 ezer frton, nem annyit ért, hanem milliókat. Nem ígért volna különben a bécsi „Aktien-Gesellschaft für Forstindustrie“ középszámitásban holdanként 60 forintot amaz erdőségekre, a miből pedig néhány millió folyt volna be.”

„Az elidegenítés szükségességét ugyan az értesítés azon ténnyel kívánja indokolni, hogy a visszaitélt területeket az illető jogtalanul birtokló községek önként nem akarták a kincstárnak kiadni; ezen indokolás azonban csak akkor bírna súlylyal, ha Magyarországon a törvényes rendeleteknek csak az engedelmesséknél, aki azokkal meg van elégedve; — szóval: ha ököljog uralkodnék.”

„A 8-dik lapon a 6-dik pont megelegetett hangon adja tudunkra, — hogy a kincstár megszabadult ezen uradalom birtoklásának terhéől, mely neki csak deficitet termelt; ezen elmélet alkalmazása uradalmaink jelen rossz kezelése mellett, nagyon veszélyes; mert ha a deficit elégséges egy uradalomnak potom áron való eladását igazolni, akkor nagyon megszapordna a naszódai kérdések száma.

Ugyancsak a 8-ik lapon a 4-dik pontban az erdélyi urbéri rendezés, illetőleg a faizási szolgálom megváltásáról szóló törvényeket, szabályokat oda magyarázza, hogy egy 58,553 hold területű, szolgálommal terhelt földesuri erdő, azok értelmében a rendezés után, mely kétségkívül sok pénzbe és időbe kerül, lepad 128 holdra; ha ez állana, akkor siessen az állam és ajándékozza el minden erdős birtokait Erdélyben. Itt nincs helye az erdélyi erdő-elkülönítési törvényeket, szabályokat bírálni; azonban nagy megelegetésünkre szolgál, hogy maga a kormány ily éles birálatot mond ezen törvényekre és szabályokra; mi azokat védeni nem fogjuk, hanem mindamellott is csekély fölfigásunk szerint ezen állítással kissé túl van löve a célzon.

Ami ezen birtokeladás politikai és nemzetgazdasági következeit illeti, azok még rosszabbak, mint az elért pénzügyi eredmény; Nemzetiségi ellenszenvet kien-gesztelni igen nehéz; talán legyőzhető azok több évtized alatt folytatott igazságos, de érelves kormányzattal; de ajándékozás által soha.”

Az itt fölhozottakat oly fontosaknak tartjuk, hogy ha azok alaposága bebizonyul, alig lehet kételkedni, miszerint ez ügyből ugynevezett cause célbre válik.

Nem akarunk elhamarkodott ítéletet mondani, de el nem hallgathatjuk azt, hogy a főntebb idézettek saját információkkal megegyeznek.

Ugy hisszük, nem követtünk el szerénytelen-séget, midőn mind ezekkel szemben, a képviselőház által kiküldött 5 tagu bizottsághoz azon sürgető kérés intézzük, hogy ezen ügyet ne halasz-sza ad grecas calendas, sőt ellenkezőleg vezesse a reá bizott vizsgálatot oly módon, hogy annak eredményéről még ez ülésszakban jelentést tessen.

Nem szabad elodáznunk semmit, ami eddigi közigazgatásunk földterítésére vonatkozik, mert nem tudni, mi rejlik az idő méhében.

— **A kormányalakulási hírekről** a félhivatalos „Pest. Corr.“ ma fontos nyilatkozatot közöl. E szerint csak annyi bizonyos, hogy a kormány benyújtja lemondását, a mint ő felsége Szent-Pétervárról visszatér. — A „Pester „Corresp.“ arra figyelmeztet, hogy a lemondás benyújtása és elfogadtatása között különbség van s biztosít, hogy a combinatók, melyek a min. elnöknek a jövőndő cabinet alakítására most tett lépéseiről szólnak, telesen alaptalanok.

— **A nemzetiségi képviselők értekezlete** tárgyában a „Reform“ a következőkről értesül: Borlea hat. javaslata előtt a román ellenzéki képviselők értekezletre hívták meg a deákparti románokat. Ezen utóbbiak, szám szerint négyen, meg is jelentek, az értekezlet azonban eredmény nélkül maradt. A Deákparthoz tartozó román képviselők azon határozott nyilatkozatot tették, hogy a meddig a nemzetiségi ellenzék a magyarok ellen agítal és jó eredményre biztos kilátás nincs, ők semmi lépést tenni, és a nemzetiségi ügyben az ellenzék támogatni nem fogják.

— **Az osztályok előadójából alakult központi bizottság** tegnap délután 5 órakor tartott ülésében folytatta a közjegyzőkről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A 12—18 §§. csekély irány-módosítással elfogadtattak.

A 19-dik §, mely a közjegyzői jelöltekről szól, azzal bővítettett, hogy jelölt csak az lehet, ki a §-ban körülírt tanulmányokból a vizsgálatot sikerrel letette.

A 20-dik, valamint a helyettesítést szabályzó 21. és 22-ik §. némi styláris módosításokkal elfogadtattak.

A 23. §. azon módosítással fogadtattott el, hogy a 22. §. esetében a helyettes — amennyiben közjegyzői jelölt, a törvényszerű biztosítékot tartozik kimutatni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 18-án.

Üres ház, üres karzatok, a nők ma csakugyan teljesen elmaradtak.

Kevés kérvény, interpelláció — semmi, napirend; a tegnap elfogadott törvényjavaslatok harmadik olvasása, végleges elfogadása, és a felsőházhoz a szokott módon áttételének elhatározása.

Ezzel csakhamar vége lett a rövid ülésnek. Legközelebbi ülés szombaton. Pénteken az osztályok működnek, s a méter-rendszerről szóló törvényjavaslatot veendő más egyébbel tárgyalás alá.

Levél Szabolcsmegyéből. *)

[A megyék kikerekítéséről.]

I.

Már évek óta hangzik az ország minden zerge-zugában az olesó, jó és gyors igazságszolgáltatás és közigazgatás utáni vágy és ezen közhajásnak akart a mult országgyűlés eleget tenni, akkor: midőn belátva, hogy az ország eddigi beosztása mellett, sem olesó, sem jó, sem gyors igazságszolgáltatást, annál inkább közigazgatást, létesíteni nem lehet: határozatilag — ha jól emlékszem az ellenzék indítványa folytán — utasította a miniszteriumot, hogy az ország beosztásáról, illetőleg a megyék, kerületek stb. célszerűbb kikerekítéséről a jelen országgyűlésnek terjeszzen be egy törvényjavaslatot.

A belügyminiszter e határozatnak tett eleget, midőn törvényjavaslatát beterjesztette, de ezen beterjesztés, mintha jelszó lett volna egy általános mozgalomra, mert mintegy; varázsütésre talpon volt minden megye, kerület, szék, partium, kiváltságos város, vidék, királyföld, mint mikor régen a véres kardot körül hordozták; hogy a törvényjavaslat ellen harczra keljenek — ez ellen ugyan nem lehet senkinek kifogása, mert a tárgy oly fontos, hogy megérdemi, hogy a közvita lángjánál megtisztulva lépjen életbe, hanem az ellen lehet, sőt sokaknak van is kifogásuk, hogy a harcz nem szorítkozik a részletekre, hanem maga az eszme ellen s általában minden új fölcsztási kísérlet ellen van irányozva, és mind-ezen támadások a megszokott nagy frázisokkal, mint p. o. historiai emlékek iránti pietással, haza boldogságával, sőt lételével, a megyékérdekével stb. indokoltatnak. Oh ki is keresne ily magasztos nagy frázisok hátterében magán érdekelt?! hiszen ezek oly tág takarók, hogy ezek alól a lólab sem látszik ki.

*) Nem osztjuk ugyan mindenben t. barátunk nézeteit, de elvtünk levén tért engedni minden jogosult ellenvéleménynek, sietünk közölni e levelet, melyet egy közpályán meg-
szült és tapasztalatokban gazdag hazafi intezett hosszánk.

Szerk.

Hunorjense

Megengedem, sőt tudom is, hogy ezen törvényjavaslat részletekben elhibázott, lehet, hogy egyik vagy másik helyen, a formának esett áldozatul a lényeg, vagy a cirkálmozás nem eléggé indokolt, vagy a helyviszonyok ismeretlensége miatt káros, de mindezekben a részletes vitánál lehet segíteni, de ne beszéljük ismét agyon magát az eszmét: az új beosztás szükségességét, ne öntsük ki a vizet a gyereket is, mert bizony-bizony nem kell ahhoz nagy állambülcesség, hogy valaki belátassa, hogy ezzel a mostani, száz-lábu s száz-fejú közgazgatási szörnnyel, a mostani területi beosztással, mely az uri hatóságok idejében igen czélszerű lehetett, a mostani viszonyok között jól, gyorsan és olcsón kormányozni nem lehet.

Támadjuk meg, ahol elegendő indok van róla, részletekben, s idomitsuk azt át, tekintetbe véve a helyi viszonyokat, hol szükségé mutatkozik, de ne támadjuk meg az egészet, mert a területi status quo tartatlan.

Szabolcs vármegye is mult közgyűlésében, amint a lapokból olvasom, a törvényjavaslat ellen nyilatkozott s elhatározta a választó-kerületek útján oda hatni, hogy az összes szabolcsmezei képviselők a törvényjavaslat elvetésére szavazzanak, főindokul hozván föl, hogy a kormány, a megyék, kerületek stb. meghallgatása nélkül intézkedett.

Ezen kifogás autonomikus szemüvegen át, a theoretikusok előtt nagy fontosságúnak látszhatik, sőt alkalmas a tömegek fölizgatására s a magánérdek eltakarására is, de ilyen vén praktikus, ámbár a politikában közlegény előtt; amilyen magam vagyok, a megyék stb. meghallgatása, területi vagy pártkérdésben, mosoly nál egyebet alig képes előidézni, mert, bár nem tartom magamat miniszterségre képesnek, mint az újabb nemzedék igen számos tagja, majd minden ügyvéd, tanár, nem csak Kun Pál az igazi, hanem igen sok falusi tanár is, akik egy kis tehetséget éreznek magukban, sőt urbi et orbi hirdetem, hogy még államtitkárságra sem vagyok képes, de mégis életem hosszú során át nem hagytam az eseményeket egy elshanni, hogy azokból annyi tapasztalatot ne szereztem volna, hogy a megyék megkérdése sok esetben ugyan szükséges, sőt hasznos is, de a területi kérdésben a megyék megkérdetése, képes lett volna ugyan, az egész ügyet összezavarni sőt lehetlenné tenni, de tisztáznai vagy előmozdítani ugyan nem. Nem kell ahhoz látnoki tehetség sőt Turinba sem kell irni, — hogy az ember előre megtudja mondani az eredményt, mely hasonló lenne ahoz, mi egyszer a pápaválasztáskor a római conclaveban történt, midőn: minden bibornok magára szavazott, itt is minden megye a maga területi épségére adná véleményét — mert a megyéknél is kedvelt frazis — az, — melynek Favre Gyula 4 ezer millió egyenes és vagy 6 ezer millió közvetett adóval sem tudott érvényt szerezni — mely magyarosítva így szól: „egy követ sem székhelyeinkből, egy talpalatnyit sem területünkől.“

Megpróbálta a megyék meghallgatását, a törvény székének rendezésénél, az elméletek és doctrinák inpraktikus nagymestere: Horváth Boldizsár és ezzel annyi bajt csinált magának, és úgy összekuszálta az egészet, hogy midőn azt hitte, hogy végén van, akkor vette észre, hogy a végnek csak kezdetén van, — s minduntalan újonan kellett kezdeni — s végre is egy nagy bizottság hátán — akkor is szerencsétlen eredménnyel bírt szabadulni — A megyék véleményére nézve a számtalanok közül csak egyet hozok föl mutatványul.

Szeremle és Szentiván nagy községek — Pestmegyének alsó és Bácskával határos részén fekszenek — sőt Szeremle egészen izolálva Pestmegyétől — oly formán, hogy ha szeremlei ügyes-bajos ember, akár Pestre közgazgatási ügyben, akár Kaločsára peres ügyben akart menni, — Baján (Bácsmegeye törvényszéki helye,) keresztül Pestre 18, Kaločsára 8 mérföldnyi utat tenni kénytelenített, Szentiván pedig egészen össze van építve Bajával — mégis Pestmegye, egy igazságosabb ügyhöz illő buzgalommal védte területi épségét, sőt az illető községekben gyűjtött aláírásokkal támogatta.

Azért nem tulajdonítok én, az ilyen aláírásoknak, és ezek alapján történt bizalmi, vagy bizalmatlansági szavazatoknak nagy fontosságot, mert tudok egy jegyzőt a ki vizsályban élt a bíróval s tanácsossal, s folyamodást írt a szolgabíróhoz, melyben a bírót ostobának, a tanácsot pedig alkalmatlannak mondotta az ügyek vezetésére, és ezt a bíróval s a tanácsossal aláíratta.

Mint mondtam, Szabolcsmegeye azt adta főindokul határozatának, hogy meg nem hallgattott, s midőn azt hozza föl indokul a status quo föntartása mellett ugyan, azt a hibát követi el, mert az elszakítandó részt meg sem kérdezte, és határozott sorsuk fölött s érdekük ellen, mert az új megyébe beosztandó rész nem igen rajong a status quo-ért, sőt örömet szabadul a nyiri uralom alól, mert régiától fogva Nyir-Szabolcsmegeye, ezen rész pedig mostoha gyermeke volt mindig Szabolcsnak, és a mostoha apa még oly távol is volt, hogy ide még a kedvező végzés is egy év múlva érkezett. Amint értesülve vagyok, mert többekkel értekeztem, a Bihartól elszakítandó községek is hasonlóan gondolkoznak, hevesmezei érdekeltek pedig, akik a legnagyobb kontingenst szolgáltatták az új megyébe egy nagy értekezleten s nyomtatott emlékiratban adtak kifejezést helyeslőknek csak a Kunmegeye elnevezés ellen tettek kifogást, Nagy-Kunság pedig hálafelelő iratot intézett a miniszterhez.

Ime, itten van egy egy kiáltó tény, hogy abban a törvényjavaslatban van jó és használható is, lesz még több is, csak részrehajlatlanul vizsgáljuk meg; azért kérem, ne vessük el az egészet, vagy ne odázzuk el ad græcias kalendás, hanem igazítsuk ki ami hibás a részletes vitánál, így időt nyerünk és egy praktikus törvényünkkel több lesz. Egy középpárti.

Párisi levél.

[Február 7.]

Ismert dolog, hogy csaknem minden országban egy új adó nem behozatala, vagy pedig az adó felemelése körüli viták legtöbb alkalmat szoktak nyújtani a tisztelt hon-

atyák egy némelyikének, olyan dictiókat tartani, melyeknek főczéljuk otthonn; könnyű népszerűsítésre védgödni, miután alig van erre nézve háládatosabb időpont és tér; mert nem lehet tagadni, hogy a legrafinrozottabb észjárással és a leggyakorlottabb szonoki tehetséggel sem lehet, ezeknek védelmére annyit felhozni, mint a mennyit kárhoztatásukra. — Míg a védelmezők csak a szükségre és a nem mindig könnyen teljesíthető hazafiúi köteleosségre hivatkozhatnak, addig az ellentábornak egy egész „arsenal“ áll dispositiójára, melyből a legkülönbözőbb fegyvernemeket szokta elővenni, hogy nézeteinek diadalt szerezessen. Az egyes harcsook sokszor ugyan a fegyver válogatásában nem nagyon szerencsések és egy elavult lándzsát, vagy buzogányt kapnak kezükbe, mely aztán többnyire legyőztetésüket vonja maga után. — Így történt ez a mult ülésekben itt is, és a szavazás eredménye fényesen bizonyítja, hogy a mostani kormány, finanziaális kérdésekben nagy többséggel rendelkezik. — Annnyival inkább lehet csodálkozni, ha nehány lap, szavazás után is, a mostani pénzügyérnek lemondási szándékot tulajdonít, mely szándék megint más lapok szerint nem léteznék és ez utóbbi nézet, mint tudni vélem, több valószínűséggel is bír.

Az első törvény, mely e héten szavaztatott meg, a kereskedelmi váltók bélyegét emeli föl tetemesen. Hogy ezen institutioval a kereskedők legnagyobb része nincs megelégedve, azt könnyen érthetni, de miután naponta látom mily pontossággal fizeti itt meg minden kereskedő azon tíz centime értékű bélyegét, melyet még a legkisebb üzletből eredő nyugtára is köteles ráilleszteni, akkor nem kételkedem, hogy ezen új terhet is kevés idő múlva minden zuglólás nélkül lerovandja, mert jól tudja itt minden üzletembere, hogy az, ez idei deficit fedezésére egy új kölcsönhöz folyamodni nem lenne opportunus, miután ez könnyen a „rente“ újabb árcsökkenését vonná maga után.

A többi célbavett adó nemek behozatala körüli viták még e héten folytatottak és alkasint szombaton fejeztetnek be, mely idő után a képviselőknek néhány napi szünetük kell, hogy Terpsichore istennőnek áldozhassanak. — Miután már benne vagyok az adó nemekben és még mult levelemben említém, hogy sokan a legfuresább tervekkel foglalkoznak, nem lesz talán minden érdek nélkül itt néhány projectumot felsorolni.

Azon, már több országban behozatni szándékolt szabály, mely szerint minden harmincz éven fölül agglégény jövedelméhez mért adófizetésre köteleztetnek, itt is újból fölszínre került. — Sohasem tudtam magamnak megmagyarázni, mi ok indíthatja az ily törvényjavaslat készítőit arra, hogy a sors által már egyedüliségre ítélt embert, még a státus által is megbüntettetni akarja. — A magastetjű kalapokat, vulgo „Cylinder“-eket két frankig akarták megadóztatni; néhány évvel ezelőtt nálunk ez bizonyára nagyon popularis adó lett volna, anélkül azonban, hogy a pénzügyérnek sokat hozná, tárczája megtöltésére, de azt hiszem, most is ilnek honatyáink között néhányan, kik ezen adó nem hehoztalától nem idegenkednének, és a Szajna partjáról élénken látom az régi kollegáim alakját, kik pártkülönbség nélkül szivesen szavaznának az utált „Cylinder“ megadóztatása mellett. — A kocsikra festetni szokott ezimereket is nagy veszély fenyegeti, ép úgy, mint a lámpaüvegeket, órákat, tükörket, nagy kirakatokat, a magas sarkokat a hölgy czipőkön stb: Legmesszebb megy, természetes gunyjával a „Paris Journal“, midőn azt tanácsolja, hogy a két isten adományá „szépség“ és „ész“ adóztassanak meg, mert ugyan, soha asszony-szépség és férfi-ész ezimen reárott adó nagysága ellen nem fog reklamálni senki. És vajjon nincs igaz a „Paris Journalnak“? — A köztársasági elnök ne-jének patronatusa alatt a „Palais Pawi“-ban rendezett tombola és bazar az elsass-lotharingi árváknak szép összeget biztosított. Általában sokat tesznek, hogy ezen, a háboru által elvesztett provinciákban a Franciaország iránti rokonszenv ne csökkenjen, és mint az utolsó választások fényesen bizonyították, nem minden eredmény nélkül. Barsay Kálmán.

T a n ü g y.

Törvényjavaslat a fötanodai oktatásról.

(Beadja dr. Oláh Gyula orsz. képvis.)

(Folytatás.)

92. §. A nem-állami tudományegyetem tanári testületét illetőleg általánosságban érvényesek a törvénynek az állami tudományegyetem tanártestületeire vonatkozó megállapításai, — és pedig: a rendes és rendkívüli tanárookra vonatkozólag a jelen törvény 18 és 19 §§-ai bírnak érvénnyel. A rendes és rendkívüli tanárokat továbbá a tanítókat az illető tudománykar meghallgatása után a nem-állami tudományegyetem igazgatótanácsa nevezi ki. A helyettes tanárookra vonatkozólag is a jelen törvény 21 §-a érvényes azon különbséggel, hogy a helyettes tanárokat az illető nem-állami tudományegyetem igazgató tanácsának jóváhagyása mellett a tudománykar tanártestülete alkalmazza. Magántanárokat a nem-állami tudományegyetemek is képesíthetnek (habilitálhatnak) a jelen törvény 22, 23 és 24-ik §§-ban körülírt elvek alapján azonban a képesítés körüli eljárást a nem-állami tudományegyetemeken is a közoktatási miniszter által kiadandó az állami tudományegyetemekre vonatkozó rendele (22 §) szabályozza. Az egyetemi előadások tartására képesített magántanárt e minőségben az illető nem-állami tudományegyetem igazgatótanácsa erősíti meg. A tanársegédekre vonatkozólag a jelen törvény 26. §-a bír érvénnyel.

93. §. Rendes és rendkívüli tanárokat csak az illető tudományszakból tudori oklevéllel bírók, továbbá oly egyének alkalmazhatók, kik az irodalom terén, vagy nyilvános tanári működésükkel kellő tudományos szak-képzettségüket tetteleg igazolták, avagy valamely tudományegyetemen magántanárságra képesítettek. Magántanári működésre is csak saját szakjukra tudori oklevéllel képesített egyének jogosíthatók. A rendes tanárokat évi fizetésre lakáson, vagy lak- és tandíjon kívül

legalább 1500 forint, — a rendkívüli tanáré legalább 1000 forint.

94. §. A nem-állami egyetemeken is állíthatók az egyes tudományzakokra gyakorlati képezdők (semináriumok) s azok föllállításai a közoktatási miniszternek mindenkor előzetesen bejezendők.

95. §. A nem-állami tudományegyetem hallgatóinak fölvételét, minőségét, jogait és köteleosségeit illetőleg a jelen törvény 33, 34, 35 és 36 §§-a érvényesek, — ez utóbbi §-ra vonatkozólag azon különbséggel, hogy a módzat, amely szerint a tanárok hallgatóik szorgalmáról és előmenetéről maguknak meggyőződést szerezhetnek az összes tudománykarok tanár testületeinek meghallgatásával az illető fötanoda igazgatótanácsa állapítja meg, — e szabályoknak azonban az állami fötanodákon érvényes hasonló szabályokkal fölveikben azonosoknak kell lenniük s csak a közoktatási miniszter helybenhagyása után léptethetnek életbe.

96. §. A nem-állami tudományegyetemnek házi, gazdasági és irodai ügyeinek kezelésére szükséges tisztviselőket az illető fötanoda igazgatótanácsa nevezi ki. Ezen tisztviselők nyugdíjra jogosítvák s fegyelmi tekintetben az igazgatótanács hatósága alatt állanak.

97. §. Az egyetemi hatóságot illetőleg a nem-állami tudományegyetemekre vonatkozólag is a jelen törvény 37 és 38-ik §§-ai bírnak érvénnyel, valamint a hallgatók fegyelmi viszonyait is a jelen törvény 39 §-a szabályozza. A fegyelmi rendtartás és eljárásra vonatkozó egyéb szabályokat az egyetemi tanács javaslatára az illető fötanoda igazgatótanácsa állapítja meg; — azonban ezen szabályok az állami tudományegyetemeken fönlálló hasonló szabályoknál szigorúbbak nem lehetnek.

98. §. Azon nem-állami tudományegyetemeken, melyek a jelen törvény értelmében szerveztek, törvénybe czikkelyeztetésük után az illető tudománykar előtt s az állam minden beavatkoztatása nélkül tehető minden szigorlatok és vizsgák, melyeket a jelen törvény 42, 43, 55 és 57-ik §§-ai — értelmében az állami tudományegyetemeken lehet tenni s az ezen szigorlatok és vizsgákról kiállított oklevelek az állami egyetemeken nyert hasonló oklevelekkel minden tekintetben egyenlő érvénnyel bírnak.

99. §. A tudori szigorlatok, állam- és tanári vizsgákat illetőleg, a jelen törvénynek az állami tudományegyetemekre vonatkozó minden megállapítása s nem-állami tudományegyetemeken is teljes érvénnyel bír. Azon nem-állami tudományegyetemeken, melyeken theologiai föltalás is van, a jelen törvény 43-ik §-ában leírtakon fölül, ezen theologiai tudománykar tantárgyaiból is tarthatnak tudori szigorlatokat s állíthatnak ki tudori okleveleket.

100. §. A tanárok állására s fegyelmi hatóságára vonatkozólag a nem-állami tudományegyetemeken is a jelen törvény 31 és 32-ik §§-ai érvényesek, azon különbséggel, hogy a tanárok előadásainak rendszerére, irányára és szemlére vonatkozó bírálo nyilatkozatok alapján hozott fegyelmi ítéletet az illető fötanoda igazgatótanácsa semmisíti meg s csak ha ez nem tenné, van joga az elítelt tanárnak ügyét a közoktatási miniszterhez fölbebezni.

2. A nem-állami jog- és államtudományi fötanodák.

101. §. A nem-állami jog- s államtudományi fötanodák is különálló jog- s államtudományi egyetemi karokul tekintetnek, melyeknél azonban a bölcészeti és történettudományok is előadhatók. Az ily jog- és államtudományi fötanodák bölcészeti akadémiaival összekapcsoltan is állíthatók föl.

102. §. A nem-állami jog- s államtudományi fötanodák jogaira, leczkellátgatási bizonyítványaik érvényére s hallgatóiknak a szigorlatok s államvizsgálatokra való jogosultságára nézve a jelen törvény 62 §-a bír érvénnyel.

103. §. A nem-állami jog- és államtudományi fötanodák személyzetére vonatkozólag a jelen törvény 63-ik §-a bír érvénnyel.

104. §. A nem-állami jog- és államtudományi fötanodákon a fötantárgyakra külön tanszékek rendszeresítendők s azoknak legalább két harmada rendes tanárokkal töltendő be, úgy, hogy a magában álló jog- és államtudományi tanintézetben a bölcészeti tanárokkal együtt legalább kilencz, bölcészeti akadémiaival összekapcsolott tanodában pedig legalább hat jog- és államtudományi rendes tanár alkalmaztassék, a tandíjon s lakbéren kívül legkevesebb 1500 firt évi fizetésessel.

105. §. A tanárok alkalmazására s kikötött képes-ségükre vonatkozólag a jelen törvény 92 és 93-ik §-ai, igazgató hatóságát illetőleg pedig a 66. §-ban kifejezett elvek bírnak érvénnyel.

106. §. A tanárok állását illetőleg érvénnyel bír a jelen törvény 31. §-a a tanárok fegyelmi hatósága pedig akként szabályoztatik, hogy a vizsgálatot a jelen törvény 32. §-ban előírt módon az illető fötanoda tanártestülete teljesíti, a fegyelmi bíróságot pedig a fötanoda igazgató tanára gyakorolja.

107. §. A hallgatók jogait, köteleosségeit és fegyelmi viszonyait illetőleg a jelen törvény 33, 34, 35, 36 és 67-ik §- érvényesek.

108. §. A jelen törv. szabályai szerint szervezkedett nem állami jog- és államtudományi fötanodákon e jelen törvény 55 és 56-ik §-aiban megint államvizsgák az ott megszabott módon tehetőek.

(Vége köv.)

K ü l f ö l d.

Budapest, február 18.

A német birodalmi gyűlés f. hó 16 ki ülésében mondta el Moltke azon beszédét, melyről lapunk legközelebbi számában czikket közöltünk. Most, midőn Moltke beszédéről részletesebb tudósítás fekszik előttünk csak megerősítve látjuk a czikkünkben mondottakat. E beszédből idézzük a következőket: „A német kormány legnagyobb bűne volna Németországot védelem nélkül hagyni. Amit fél év alatt földöttünk a francia háboru alatt, azt fél száz adig kellend fegyverrel kezünkben megvédelmeznünk. (Helyeslés.) Moltke erre a porosz hadi szervezetet összehasonlítja a hollandival és a francziával,

s úgy találja, hogy mind a két ország Poroszország hadi szervezetét másolta le anélkül, hogy a „forrást” megnevezte volna. (Derültség.)

Szívesen fölteszi, hogy a francia népet a béke szelme vezérli, de azért a francia határon boszorkiáltások hangzanak át. Intézményeinket nem szabad megsonkítani, jóllehet a béke nem fog megzavartatni.

Legfontosabb, mit Moltke beszédének végén mondott: „Gondolják meg — ugymond — hogy minden mulasztás a hadszervezetben tizenkét évre hat ki, s nem lehet tudnunk, vajjon a legközelebbi 12 év nem hoz-e háborút. Mi a békét akarjuk, nem is tudnók, mit tennék az Orosz- és Franciaországtól elhódítandó tartományokkal; de hogy a békét főtartsuk, a békében fegyverkezünk kell.”

A német birodalmi gyűlés hosszantartó helyesléssel fogadta Moltke nyilatkozatát, mely a fegyveres békének permanenssé való tételt kiáltja ki.

Ugyanezen ülésben még egy fontos esemény történt. Az elsásslóthringeni képviselők megjelentek a birodalmi gyűlésben. A két szerencsétlen tartomány képviselőinek száma 15, kik közt több pap, két (a metzi és straszburgi) püspök van. A 15 képviselő tiltakozása ezen ülés folyamán nem olvastatott föl. Az elsásslóthringeni képviselők tiltakozásuk mellett még egy határozati javaslatot is nyújtottak be, melynek értelmében Elsásslóthringen népe megszavaztatná, vajjon akarja-e a két tartomány bekebelezését a németbirodalomba.

Ezen javaslat sorsa természetesen előrelátható.

A Gladstone kormány, mint a táviró hírért hozta, tegnapelőtt beadta lemondását. Az angol lapok, mint ez természetes, most az új kabineta vonatkozó tárgyalásokba bocsátkoznak. A „Saturday Rev.” miniszter listája következő: Stafford Northcote pénzügyminiszter, Derby lord külügyminiszter, Salisbury indiai miniszter, Carnarvon lord gyarmattügyi Gathorne Hardi, belügyminiszter.

Napoleon herceg egy levélben felszólalt Mac Mahon hét évi elnökségi ellen, s mint híre jár a kormány e miatt üldözött akarja a herceget. E levélben Napoleon herceg a többi közt ezt mondja: „Az általam viselt név iránti tisztelet, életem meggyőződése, hazám valódi érdekei feletti gondoskodásom megtiltják, hogy oly kormány mellett szolgáljak fel, melyet a nép nem közvetlenül alkotott.”

A spanyol miniszteriumban is változások történnek. A kabinetben két egymással ellentétes áramlat kapott lábra. Az egyik szabadelvű, melyet Topete képvisel, ki a monarchia visszaállításáról mit sem akar tudni, a másik reakcionárius, élén Sagastával, ki multjához híven a kényuri monarchiát akarja visszaállítani, s a köztársaságot csak 3 évre kívánja megszavaztatni — pedig állítólag a nép által, mely plebiscitumra fog fölhatni. — A köztársaságra nézve veszélyes körülmény, hogy a hadsereg nagy része idegenkedik a republikánusoktól, s Martinez Compos elszigetelve áll a hadseregben. Alfonso hercegnek, mint Madridból írják, igen sok barátja van a hadseregben, mely végre is az ultima rációt fogja képezni a spanyol alkotmány-válság megoldásában.

Különfélék.

Budapest, február 18.

Rendjelviselési engedély. A király megengedte, hogy b. Hoffmann Lipót Frigyes es. és kir. osztályfőnök a közös külügyminiszteriumban, a württembergi királyi Frigyes-rend nagykeresztjét, Pelz József es. és k. osztálytanácsos ezen miniszteriumban, az orosz császári 2. oszt. Szaniszló-rendet, südenhorsti Zwiedinek Gyula es. és k. főcensul a 3. oszt. perza nap- és oroszán-rendet, és sieboldi Jonkuhrer Henrik es. k. tolmács-növendék, a badeni nbi zähringi oroszán-rend 1. oszt. lovag-keresztjét elfogadhassa és viselhesse.

Letétemény. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a pozsonyi kir. főgymnasium tulajdonát képező három festmény, melyek közül 2 Pázmány Péter bibornokot, s egy Káldy György bibliafordítót ábrázolja, a nemzeti múzeum képtárában letéteményként elhelyeztessék.

Tanári képesítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Rössler István nagy-szebeni kir. jogakadémiai tanárt a magyar közjogból egyetemi magántanárrá lett képesítése folytán, ezen minőségben megerősítette.

Jótekonyság. A hivatalos lap Levi Jakab alexandriai bankár, egy 2000 francról szóló s a külügy miniszteriumra forgatmányozott váltót oly kérelemmel küldött be, hogy a váltói összeg a magyar korona országainak területén levő egyik jótekonyszéki intézei javára fordítsák. A belügyminiszter ezen összeget az országos kisdobó-egylet s az országos magyar gazdaszezon-egylet által közösen alapított s főtartott, és folyó évi február hó 1-én ünnepélyesen megnyitott országos (kolera) árvamenház javára rendelte kiadni.

A kolozsvári színház új igazgatója Korbuly ur, mint a „M. Plg.” írja, ha csak lehetőség lesz, próbát ohajt tenni, hogy a társulatot a szükséges nyári reduktiókkal Kolozsvárt tartsa s ne tegye ki a folytonos vándorlásnak, s épen a vásárhelyi keserves tapasztalatok után. A saison tartana június végéig, ez időből hat hetet egy nyári szinkörben kísérle né meg. Julius Augustus szabadság idő, szeptember 1-én kezdetét vehetné a rendes saison. Ugyancsak az új igazgató a következő fülhívást tette közzé: Fülhívatnak a magyar színészet mindazon mindkét nembeli tagjai, kik a jövő színi évre a kolozsvári nemzeti színházhoz ohajtanak szerződni, szíveskedjenek föltételeiket s betanult szerepeik jegyzékét folyó február hó utolsó napjáig alolirt igazgatóságukhoz beküldeni. — A nemzeti színház igazgatósága. Kolozsvár február 15.

Tűz A kerpesiuti bazárt ma délben veszély fenyegette. A szomszédjában levő vendéglő egyik piszkos,

(a bazár falára támaszkodó) udvari épületében tűz ütött ki, de azt a rögtön összesereglegő népnek sikerült szerencsésen eloltani, mielőtt a tűz elharapózott volna.

Parbaj. U. Vilmos és L. Endre nevű fiatal emberek tegnapelőtt párbaft vívtak. Az ellenfelek egyike, hir szerint, halálosan megsebesült.

Nagy reműletet keltett Czepléden — mint az „Ellenőr”-nek írják — egy rablási merénylet, mely szombaton este 9 óra körül, közvetlenül a pesti vonat megérkezése után történt. Závodszy Mihály sertés kereskedő, kinek kőbányai heti árulása mintegy 75 ezer frt volt, — amint az állomástól czeplédi hízalldája mellett levő lakására, körülbelül ezer lépésnyi távolságra, hajtatott, egy kiáltással épen kapuja előtt megállásra kényszerítettet. E pillanatban leszállani készült, de a kocsiba rögtön visszazugrott, s alá bukott, a fuvarosnak szóllott: „vissza a vasúthoz!” Mert biztosabbnak vélte, oda menekülni, mint házában a támadást bevárni. A kocsi megfordulásakor a támadók egyszerre löttek, s a golyó Závodszy Mihály ballábán fúródott keresztül. A kocsi vágatott, s újra lövések hangzottak, két golyó találta a kocsiat, de mindkét csak annak subját karcolta meg, az egyik a váll mellett, a másik a karnál. Erre minden elcsöndesedett, s a rablók nyomtalanul eltűntek. Závodszy sebe nem veszélyes, mivel csontot nem sértett, bár hosszabb ideig ágyba köti őt. A befogatások megtörténtek s a gyanuval terheltek a műveltebb osztályba tartoznak, kikkel előbb az egész értelmiség összeköttetésben állott.

Talált hulla Mocs község (Somogy) határában, mint a „Somogy” írja, az úgy nevezett: akasztófa gödörben, egy férfi hulláját találták meg f. hó 4-én. A tényálladék fölvétele végett a hely színen megjelent Gosztönyi szolgabíró a hullán a külső erőszak nyomait nem konstalhatta, azonban kapcsolatot hozván ez esetet szolgabíró ur találatkónysága a mult évi október hó 9-én Batéban tartott országos vásár alkalmával elvesztett, döbrökői illetőségű Loje Imre eltűnési körülményeivel, azonnal az előnyomozáshoz fogott, mely annyit már is eredményezett, hogy a hulla az eltűnt Loje Imre hullájául teljesen konstalható, — sőt már a gyilkosság tettesei nyomában is vannak, a mennyiben két kapos-kereszturi egyént, kik az eltűnt Loje Imrével a vásár napján mulattak terhel alapos gyanu, és ellenük a vizsgálat már folyamatosan is van.

Rövid hírek. A zürichi magyar egylet Svajczban gyűjtéseket indított meg a magyar inségesek javára. Zürichben Tási-Hurter a bizottság elnöke átveszi az adományokat. — Kaposvárt, ha igaz, egyik vendéglőben több egyévi önkéntes a cigánynyal a „Jaj de hunczfut a német” dalt huzatta, s a dal alatt mindig a szomszéd asztalnál ülő közös hadsereglbi tisztekre mutatott, kik elég tapintatosak voltak a vendéglőt szó nélkül elhagyni; a hatóság nál azonban feljelentették a dolgot, s az illetők felelősségre vonattak. — Jókai Mór ma Berlinbe utazott, s utazása közben Lipészti is meglátogatta, hol műveinek német fordítása és kiadása iránt végleges szerződést fog kötni. — Vörösmarty Ferenc, szab. állom. honvéd-gyalog-hadnagy a m. kir. honvédségben viselt tiszti rangjáról s eziméről önként leköszönvén, lemondása a honvédelmi miniszter által elfogadattott. Nevezett, mint honvédköteles, a törvényszabta szolgálati idő tartamára, saját kérelme folytán, örmesteri minőségben a 63-ik zászlóaljhoz osztattott be. — Szabó Béla földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi-miniszteri segédfogalmazónak a fogalmazói címet és jellegét díjmentesen adományozta. — Boér Emma t, egykor a budapesti s később a kolozsvári nemzeti színház tagját f. hó. 16-án vezette oltárhoz Dobronyi Odón huszár-főhadnagy. — Történelmi lapok cím alatt K. Papp Miklós, a „Magy. Polg.” szerkesztője márczius közepén szaklapot indit meg, mely kizárólag csak a magyar történelemmel foglalkozand, s fölladatá lesz: minél több eredeti adatot hitelesített alakban közzé tenni. E lap megjelenik hetenkint egyszer. Ára egy évre 12 frt. — A bécsi tud. akademia egy monumentalis díszmüben közrebocsátja az eddig fölfedezett görög siremlékeket. — Schmerling lovag, hazánk esküdt ellenségének leányát, egy magyar földbírtokos Rohonczy ur veszi nőül. Schmerling bizonyára nem hitte hatalmas miniszter korában, hogy az idők ennyire megváltozhassanak. — Richter Zsigmond fiatal festőnket, mint az „Ell.” írja nagy szerencsétlenség érte. Mint egy évi önkéntes ezéllővőzetten volt, s a ezélláblánál visszapattanó golyó bal szemétől fosztotta meg.

Nemzeti színház. Csütörtök, február 19. „Álarczos bál”, opera 5 fülvonásban.

Budapest fővárosi mai közgyűlésén az első, mely két heti időzést után tartott meg — Ráth Károly főpolgármester a f. hó 21-én megejtendő főmérőlki választásra kijelöltektel kihirdette. Ezek: Ince György, Papp Zsigm., Horváth Frigyes, Kunváry Fülöp, Malatinszky Lajos és Varsady Lipót. A szavazatszedő bizottság elnökévé Haris Sándor választott. Ezután a Deák Ferenc, egyik hírneves hazai festőnk által készitendő arckép ügye kerülvén szóba, s tárgyban egy többtagu bizottság küldetett ki Királyi Pál elnöklele alatt. Végre a főpolgármester jelenté, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a fővárosi közgyűlésnek ezental kéthetenként való megtartását.

Steiger interpellálta a polgármestert azon 20000 frtnyi összeg iránt, melyet a főváros bizottsága a váci boulevardon a fagy és hó eltávolítása végett szavazott meg, nem pedig — mivé most használtatik — utcaszépítő ezélokra. Kammermayer polgármester betegsége miatt az interpellációra csak a jövő gyűlésen felelhet majd. Ugyancsak Steiger interpellált az iránt, vajjon a tanács élthozsiglan nevezi-e ki a Rókus-kórház igazgatóját, vagy csak 6 évre, mire Gerlóczy alpolgármester azt feleli, hogy a tanács csak ideiglenesen szándékozik ez állomást betöltetni.

Csak ekkor került a köz munkák tanácsával összefüggő három ügy tárgyalásra. Az első a belügyminiszter azon leiratát, melyben a közgyűlésnek nemrég hozott azon határozatát, hogy a közmunkák tanácsának tagjai a fővárosi egyesítése folytán újból választassa-

nak meg, megsemmisitik. Ez úgy zajos vitát keltett. Királyi Pál az egész ismét a jogügyi bizottsághoz kívánta áttétetni, Busbach ellenkezőleg egy újabb fölliratot inditványozott a miniszteriumhoz, vagy az országgyűléshez. Szólltak még számosan, mint Szentkirályi, Bródy, Mátyus stb.

Végre a többség elfogadta Busbach inditványát a két rendbeli föllirat fölterjesztése iránt, melyek szerkesztéséről a legközelebbi közgyűlés fog határozni. — Ezután Szentkirályi Mór inditványa az 1870-dik évi X-dik tvcz. változtatása iránt, vagyis a közmunkatanácsnak, mint olyannak, megszüntetése iránt került tárgyalás. Mint előrelátható volt, ez inditvány igen heves s hosszú vitára adott okot. Maga Szentkirályi az inditvány érdemleges tárgyalását elhalasztatni kívánta, míg az egyes szakbizottságok hozzászólláltak, mi ellen Mátyus határozottan fölszóllalt s az inditvány indokolásának azonnal való föllölvásását kívánta. Szólltak még sokan: így Busbach, Hoffmann, Steiger stb.

Végre határozatba ment, hogy az inditvány véleményadás végett a jogügyi, pénzügyi és építészeti bizottságnak, valamint a tanácsnak fog kiadni, s csak azután érdemlegesén tárgyalatni a közgyűlés által. — Ezután a Duna jobbparti (budai) lépcsőzetet rakpart építésére 24,000 forint szavazattott meg. Még néhány kevésbé lényeges kérdés eldöntése után a gyűlés, mely a rosz idő daczára igen jól volt látogatva, esti nyolcz óra körül oszlott csak szét, s holnap folytatatni fog.

Táviratok.

Bécs, február 18. A „N. Pr.” hallomása szerint a hitelintézet a 70 milliót nem bizományilag hanem kötelezőleg vette át, s társai ez üzletben: a Rothschildház s a berlini disconto-társulat egész csoportozata.

Berlin, február 18. A metzi püspök azon kérdésre: vihet-e magával tolmácsot a birod. gyűlésre, tagadó választ kapott.

Páris, február 18. A lapok meglepéssel veszik tudomásul Ausztria közeledését Oroszországhoz.

Pétervár, február 18. Az osztrák császár az innen 150 verstnyre eső Malowischevszkebe utazott vadászatra.

Közgazdaság.

Budapest, február 18-án.

A ferencz- és jözsefvárosi takaré- és hitellegylet igazgató választmánya hir szerint elhatározta a liquidációt.

A magyar Dunagőzhajózási-társulat hajóinak átvétele ügyében az osztrák társulat igazgatója, Cassian ur, tegnap érkezett le Budapestre. Daczára annak, hogy a magyar társaság anyagszereinek megszerzésére még két külföldi konzortium, egy angol és egy porosz is konkurál bécsi lapok is azt hiszik, hogy az osztrák társulat fogja az üzletet megkötni. Egy kis nehézséget csak a magyar társulat aktívának átvétele képezne, minthogy azok mind zálogjogokkal vannak terhelve.

A pesti férfi és nő ruhakészítő társaság a hitelvi szonyok szabályozása tárgyában elfogadta, hogy hitellezése 90 napra terjed, s a késedelmes fizetők ellenében az adósk lajstromát közölteti egymással. E tárgyú javaslat kidolgozásából Huber Antal bizatott meg.

A duna-drávai vasut igazgatóságát a Somogy Kaposvárra szeretné költöztetni. Ezzel 25,000 frt évi kiadást vél megtakarítani. Mi egyáltalán hajlandók yagynak ezt kétségbe vonni. A vasutigazgatóságok a kormány által és a nagy közönséggel (részvénynyel stb.) sokkal nagyobb érintkezésben vannak, mint saját külső közegeikkel, s így ezek kedvezéert sem tanácsos, sem takarékos nem volna a Kaposvárra való költözés.

Az új osztrák kölcsönben, mint a „P. Ll. értesül, a magyar általános hitelbank is részt fog venni.

Kereskedelmi szerződés Oroszországgal. Azon ténnyből, hogy Andrassy gróffal a külügyminiszterium kereskedelmi előadója is Szentpétervárra utazott az „Augsb. Allg. Ztg.” azt következteti, hogy valószínűleg az osztrák-orsz kereskedelmi szerződés is meg fog ez alkalommal pendittetni. Miután azonban engedményeket Németország sem volt képes kiesikarni: valószínűleg hiába való lesz a fáradság.

A gömri iparvasutakról azt írja a „Felvidéki Közöny,” miszerint az Bannrévétől Dobsóig s Feledtől Jinolezig már csaknem teljesen ki van építve, és valószínű, hogy e vonalak legkésőbb a jövő nyár folytán a forgalomnak át fognak adatni. Egyuttal megemlítjük, — hogy Rimaszombat város fölkérte a közlekedési minisztert, — a tiszolcz-zelezni ki vasut mielőbbi kiépítése iránt.

A dalmáciai vasutak építését az osztrák Reichsrath tavaly tudvalevőleg attól tette függővé, hogy a magyar kormányval egyezmény hozassék létre e pályáknak a magyar vasutakhoz való csatlakozása iránt. Ez egyezmény azonban mai napig sem jött létre, s most az osztrák kormány hir szerint mégis meg akarja kezdeni a kérdéses vasutak építését.

Az új török-kölcsön Londonban megköttetett. A kölcsön egyik föltulajdonosa a szultán; a fösszeg 80 millió font sterling. Az alkudozásokban kitémő tevékenységet fejttet ki Hüsch br., ki a török vasutak engedményese.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről, február 18. Gabnában az árak, alig 10,000 vmzányi forgalom mellett szilárdan tartották magukat. A tőzsdén különösen bank s takarékpénztári papirokban, jó hangulat uralkodott. Eladattak: m. vasuti kölcsön 99.25, díjsorsjegyek 80, szőlőváltási kötv. 72, m. hitel 149—145 közt váltakozva, m. földterhementesítési 76, m. földhitelr. 56.50, anglo 33—33.50, takaré- és hitel 62—61.50, franko 46, pesti közuti 348, első hazai 25.90—25.70, orsz. közp. 75—75.50. Valuták lanyhák, 20 frankos arany 8.95, cs. arany 5.29, tallér 1.67¹/₂.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. február 18-án.													
Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.				Adva Tartva		Adva Tartva			
Hang.	font	frt	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	98.75	99.25		
Buza, bányási ó v. u.	88	7.65	7.80	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	930.	940.	500	Első magyar serfözde	415.	420.	155.	155.50
" " " " "	85	7.90	8.	200	Haza	365.	360.	200	Sertészialó	180.	182.	241.25	241.75
tiszav. " " " "	87	7.80	7.90	100	Pannónia	64.	65.	500	Athenaeum	241.	242.	925.	935.
" " " " "	85	8.	8.15	200	Hunniá	85.	88.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	670.	680.	46.75	47.25
pestm. " " " "	88	7.70	7.80	300	Unió	185.	190.	500	Ganz-féle vasöntőde	6.	6.25	981.	983.
" " " " "	87	7.95	8.10	200	Budai	100.	102.	200	Gschwind-féle szeszgyár	85.	86.	526.	528.
fehért. " " " "	85	7.90	8.	200	Budai hegyipálya	50.	60.	200	Gyapjamosoda	109.	110.	212.	213.
" " " " "	85	8.10	8.20	80	Municipális hitelintézet	28.50	28.75	100	Salgó-tarjáni kőszénbánya	103.	104.	2042.	2047.
bácskai " " " "	85	8.	8.10	85	Angol-magyar bank	32.75	33.	200	Schlick-féle vasöntőde	163.	165.	208.	209.
" " " " "	85	8.	8.10	160	Magyar általános hitelbank	148.	148.50	200	Sóskuti kőbánya	116.	118.	445.	447.
" " " " "	85	8.	8.10	200	Franco-magyar bank	46.	47.	500	Első magyar szeszfinomító	165.	170.	325.	326.
" " " " "	85	8.	8.10	100	Magyar általános földhitel-társ.	57.	57.50	200	Alagut	84.	85.	161.	162.
" " " " "	85	8.	8.10	50	Takarék- és hitelgyelet	61.	61.50					169.	171.
" " " " "	85	8.	8.10	50	Buda-ó-budai népbank	37.75	38.					90.90	91.10
" " " " "	85	8.	8.10	100	Iparbank	48.	50.					84.	84.50
" " " " "	85	8.	8.10	200	Budai kereskedelmi és iparbank	180.	185.					91.	91.15
" " " " "	85	8.	8.10	500	Pesti kereskedelmi bank	725.	730.					84.	85.
" " " " "	85	8.	8.10	200	Pesti iparbank	400.	405.					91.	92.
" " " " "	85	8.	8.10	100	Budapesti kézművesbank	62.	64.					85.	85.50
" " " " "	85	8.	8.10	70	Pesti egyleti bank	37.	38.					82.50	82.75
" " " " "	85	8.	8.10	50	Hivatalnok hitelgyelet. I. em.	40.	41.	150	Budapesti malom 6%	174.	176.	140.	141.
" " " " "	85	8.	8.10	80	Kisbirtokos hitelintézet	75.50	75.75					132.50	133.
" " " " "	85	8.	8.10	100	Országos közp. takarékp. 5%	2565	2575					111.60	111.80
" " " " "	85	8.	8.10	1000	Pesti hazai	177.	180.					69.	69.25
" " " " "	85	8.	8.10	100	Budapesti fővárosi	54.	58.						
" " " " "	85	8.	8.10	100	Kőbányai takarékpénztár	46.	48.						
" " " " "	85	8.	8.10	40	Külvárosi takarékpénztár	42.	44.						
" " " " "	85	8.	8.10	40	Szentendrei takarékpénztár	40.	42.						
" " " " "	85	8.	8.10	60	Ujpesti takarékpénztár	49.	51.						
" " " " "	85	8.	8.10	500	Árpád malom	37.	40.						
" " " " "	85	8.	8.10	500	Blumfélé	290.	295.						
" " " " "	85	8.	8.10	500	Concordia	110.	112.						
" " " " "	85	8.	8.10	150	Luiza	151.	152.						
" " " " "	85	8.	8.10	200	Molnárak és sütők	232.50	233.50						
" " " " "	85	8.	8.10	500	Hengermalom	795.	805.						
" " " " "	85	8.	8.10	300	Victoria	108.	110.						
" " " " "	85	8.	8.10	100	Első budapesti	632.	635.						
" " " " "	85	8.	8.10	100	Budai gyárudvar	20.	22.						
" " " " "	85	8.	8.10	1000	Pannónia	445.	450.						

HIRDETÉS.

TETTEY NÁNDOR és TÁRSA

könyvkereskedésében

Budapesten: váczi-utca, „a vastuskóhoz“ megjelentek:

BONYI LAJOS. A fonó krónikája. Beszélyek a magyar népeletről. 3 kötet ára 3 frt. ARGIS GYULA. VIII. Henrik hat házassága. Történeti regény. 1 frt. ASBÓTH JÁNOS. A magyar királyi honvédelmi ministerium működése 1867—72 a minister ur megbízásából hivatalos adatok alapján. 3 frt. GEORGH BARTAL. Commentarium ad historium status jurisque publici Hungariae. 3 köt. 5 frt. BARTALUS ISTVÁN. Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye. A Kisfaludy-társaság megbízásából énekre és zongorára alkalmazva. I kötet 5 frt. diszkötésben 6 frt. BEÓTHY ZSOLT. Biró Márton. Regény, ára 1 frt. DEGRÉ ALAJOS. Salvator Rosa. Történeti regény, 3 kötetben. (3 frt helyett) 2.20 kr. DUMAS SÁNDOR. Egy szerelmi kaland (1 frt helyett) 75 kr. GAÁL KAROLINA. Egy sarkert ör. Történeti regény Mátyás király korából. 90 kr. GABORIAU E. A 113. számú percsomó. Regény 4 kötet 4 frt. GIBBON EDVÁRD. A római birodalom hanyatlásának és bukásának története. Az angol eredetiből átdolgozta Hegyessy Kálmán. Második jutányos kiadás. 2 kötet. Ára 4 frt. GONDRE COURT. La Gazette báró. Történeti regény, (3 frt helyett) 2 frt. GONZALEZ MANÓ. Az éj hölgye. Regény, fordította Balthazar Győző 2 kötet 2 frt. Az egy orosz hercegnő. Regény, fordította Milassin Vilmos. 1 frt 20 kr. HANZÉLY FERENCZ. Kereskedelmi irálytan és levelező, egybekötve kereskedelmi és magániratokkal. Pályamű. 3 frt. HAFIZ DALAI. Persa eredetiből ford. Erdődi Harrach Béla 1.20 kr., diszkötésben 2 frt. HUGO VICTOR. A Notre-Dame egyház Párisban. Regény, fordította Szalkay Gergely. 3 kötet 2.50 kr.	JAKAB ELEK. Kolozsvár története. I. kötet, Ős-, ó- és középkor (513 Kr. e. 1540 Kr. u.) oklevéltár és világszító rajzokkal. Ára 10 frt. Korrajzok és eszmétörédek 1850—1867. évszaktól Jankovich Vincze naplója után 1 frt. KŐVÁRI LÁSZLÓ. Erdély története. I. kötet. Az ősidőkről 1310-ig 2 frt. II. kötet Az Anjou ház uralmától II. Lajos királyig 1.80 kr. III. Zápolyák kora 2 frt. IV. A Báthoriak, Bocskai és Bethlenek kora 2.20 kr. V. A Rákóczyak és Apafiak kora 2 frt. VI. A Gubernátorok kora. 2 frt. KŐVÁRI LÁSZLÓ. Erdély nevezetesebb családai. Czimerekkel és leszármazási táblákkal. 30 fametszvényen. Ára 3 frt. A magyar családi és közéleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából 2 frt. Okmánytár az 1848—1849-iki eseményekhez. Ára 2 frt. Száz történelmi rege 1 frt. Történelmi adomák. 1 kr. KLOPSTOCK. Messiás. ford. Tárkányi Béla. Diszkötésben (1 frt 50 kr helyett) 1 frt. LIPCSEY TAMÁS. Néhány szó a magyar társadalomról 60 kr. IDŐSB MOGYORÓSSY JÁNOS. A Wenckheim Hund család eredete és ivadécai Magyarhonban. 7 kömetszeti arcképpel 1.60 kr. ORBÁN BALÁZS. A székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népmeszei szempontból. Számos önálló és szövegképpel. I. Udvarhelyszék 4 frt. II. Csikszék 3 frt. III. Háromszék 4 frt. IV. Marosszék 4 frt. V. Aranyosszék, Radnóth, Maros-Ujvár, Gyéres és Torozsók vidéke 4 frt. VI. A Barcaság 5 frt. Mind a 6 kötet 24 frt. POLITIKAI LEVELEK. Egy külföldön élő honfihoz 60 kr.	B. PONGRÁCZ EMIL. Gyöngyvirág. Regény 2 köte Rózsabimbók. Költeményfüzér 1 frt. diszkötésben 2 frt. Estikék. Beszélyfüzér 60 kr. Suezig és vissza. Utirajzok. 2 kötet 2 frt. PRÉM JÓZSEF. Külföldi költőkből. Műfordítások 1.20 kr. Dr. SCHROTT JÓZSEF. Az általános állami számvitel tan kézikönyve, fordította F. és S. György 2.50 kr. P. SZATHMÁRY KÁROLY. A beszély elmélete, a Kisfaludy-társaság első díjára méltott pályamű. 60 kr. A Gyulafehérvár-Nagyenyei Bethlen-főtanoda története 2.50 kr. Beszélyek az erdélyi honvédelvilágból. 1 frt. helyett 60 kr. Lukanusz. Szomorujáték öt felvonásban. 60 kr. Nemzeti színház. Kiadja Toldy István. I. Szigligeti Ede. Béli Pál. Eredeti szomorujáték 5 felvonásban. II. Sardon Victor. A jó barátok. Színmű 4 felvonásban fordította: Szerdahelyi Kálmán. III. Szigligeti Ede. Fenn az ernyő nincsen kas Eredeti vigjáték 3 felvonásban. IV. Feuillet Octave. A kísértés. Színmű 5 felvonásban. Fordította: Radnótfáy S. V. Belot Adolf. A rendzeres férjek. Vigjáték 3 felvonásban franciaiból. Berezik A. és Toldy I. VI. Berezik Árpád. Ádám és Eva. Vigjáték 1 felvonásban — Chassé erois. Vigjáték 1 felvonásban. Irták: Fournier és Meyer. Franciaiból: Toldy István. Egy-egy kötet ára 80 kr. helyett 60 kr. TÖRS KÁLMÁN. A Margitsziget leírása. 1.20 kr. VOLNEY A. Romok. Az igaz vallás, megfejtvés az emberiség vallásos fogalmainak keletkezéséről és ezek leszármazásáról és a természet törvényei. Magyarosítva és jegyzetekkel ellátta Szalkay Gergely 1.20 kr. GROF ZICHY család idősb ágának okmánytára. Közli a magyar történelmi társulat. Szerkesztik: Nagy Imre, Nagy Iván és Véghegyi Dezső. I. kötet 1094—1341 4 frt. II. kötet 1342—1355. 4 frt.

Megjegyzendő, hogy ezeken kívül könyvkereskedésünkben bármily irányu és bárhol megjelent vagy hirdett munkák készletben tartatnak, vagy minden árfelemelés nélkül a leggyorsabban szerezhetők meg.

Tetty Nándor és társa könyvkereskedése Budapesten.